

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**«НАУКОВЕ СЬОГОДЕННЯ:
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2019 року

Мелітополь - 2019

УДК 502+338+379.85+55+91+93+94

Н 34

Н 34   **Наукове сьогодні: теоретико-прикладні дослідження та перспективи.** Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 17 травня 2019 року / За ред. Л.М. Донченко, І.А. Арсененко, В.Д. Гапотія, С.І. Пачева, Л.А. Прохорової, О.М. Ситника. Мелітополь: Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2019. 250 с.

Матеріали доповідей подано в авторській редакції. Погляд редакційної колегії збірника не завжди співпадає з позицією авторів опублікованих матеріалів. Автори повністю відповідають за стилістику, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

© Автори статей, 2019

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2019

З М І С Т

РОЗДІЛ І. ГЕОГРАФІЯ.....	7
<i>Донченко Л.М., Зав'ялова Т.В.</i> Формування педагогічних умінь студентів природничо-географічних факультетів з екологічного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах	8
<i>Іванова В.М., Сугоняк Я.В.</i> Сучасний стан економічного потенціалу та основні проблемні питання соціально-економічного розвитку Мелітопольського району	15
<i>Іванова В. М., Шелудько О. М.</i> Навчальна практика з геології як умова формування екологічної компетентності майбутніх вчителів географії	20
<i>Кондратенко А. І., Сапун Т. О.</i> Формування дослідницької компетенції слухачів Малої академії наук в секції географії	23
<i>Костиця Ю.В.</i> Сучасні геологічні екзогенні процеси на території Херсонської області	27
<i>Левада О.М., Наход М.В.</i> Сучасний геоекологічний стан географічного середовища в м. Миколаїв	31
<i>Левада О.М., Неволько Д.М.</i> Техногенез і геодинаміка як фактори впливу на геологічне середовище м. Дніпро	35
<i>Левада О.М., Заєць О.С.</i> Сучасний стан поверхневих вод Нижньосірогозького району Херсонської області	40
<i>Левада О.М., Григоренко М.В.</i> Рівень освіти як складова індексу розвитку людського потенціалу країни	45
<i>Левада О.М., Оболенська Д.Г.</i> Соціальна інфраструктура сільської місцевості як складова формування регіонального ринку праці	49
<i>Непша О.В., Балабатько Н. В.</i> Антропогенна трансформація сільськогосподарських земель Херсонської області	52
<i>Непша О.В., Лемішко Р. Ю.</i> Вплив харчової промисловості на стан атмосферного повітря у Запорізькій області	55
<i>Непша О.В., Шамрицька Т. М.</i> Національний природний парк «Меотида»: історія створення, структура, сучасний стан	59

<i>Немчин С. Є., Сажнев М. Л.</i> Загальна характеристика В'язівського природно-сільськогосподарського району Запорізької області	64
<i>Прохорова Л.А.</i> Екологічна освіта в шкільному курсі географії	69
<i>Сердюк А. М., Антоненко В. А., Василюк Л. А., Чорнобай В. В.</i> Формування екологічної культури учнів в шкільному курсі географії	74
<i>Тамбовцев Г. В., Пушкарьов О. М.</i> Основні демографічні показники в Херсонській області	77
<i>Тамбовцев Г.В., Нетіша О.В., Сакун М.М.</i> Водозахисні заходи від несприятливого впливу сільського господарства на водні об'єкти (на прикладі басейну річки Молочна)	81
<i>Хмура О. О., Сажнев М. Л.</i> Сучасний стан водокористування та водовідведення у Запорізькій області	86
РОЗДІЛ II. ІСТОРІЯ, АРХЕОЛОГІЯ І ФІЛОСОФІЯ	91
<i>Александров Д. В.</i> Проблема концептуалізації етнічності: філософський аналіз	92
<i>Волобуєв М. І.</i> Українська лікєро-горілчана справа у роки акцизної системи контролю виробництва та обігу алкогольної продукції у Російській імперії 1863–1894 рр.	97
<i>Дідяєва О. В.</i> Морські походи запорозьких козаків	101
<i>Ігнатченко В. Ю.</i> Одеські німці: історіографія дослідження	106
<i>Крупенко В. В.</i> Динаміка чисельності населення міста Генічеська у ХІХ–ХХ ст.	111
<i>Пачев С. І., Самонін Б. В.</i> Розвиток важкої промисловості Запорізької області у період семирічки (1959-1965)	114
<i>Пачев С. І., Оліфер В. С.</i> Оборона Мелітопольщини у вересні – на початку жовтня 1941 року	118
<i>Полякова Л.І., Суглобова В.В.</i> Джерельна та історіографічна база дослідження проблеми становлення органів державної влади в незалежній Україні ...	122
<i>Поправко О. В., Троїцька О. М., Троїцька Т. С.</i> Event-технології в культурно-освітньому просторі вищої школи: потенційність й перспективи реалізації ...	128

<i>Россолов О. А.</i> Шістдесятники» – нове покоління літературно-творчої інтелігенції	132
<i>Філіппова І. І.</i> Поняття «повсякденність» у сучасній історичній науці	137
<i>Шкода Ю. І.</i> Римо-католицькі громади півдня України в дореволюційний період	141
РОЗДІЛ III. ПРАВО	144
<i>Гапотій В. Д.</i> Теоретико-правові новації викладання курсу інформаційного права у ВНЗ України	145
<i>Задорожня Є. Д., Попенко Я. В.</i> Територіальні громади у системі суб'єктів цивільного права	154
<i>Закалічна В. О., Попенко Я. В.</i> Поняття та елементи права власності подружжя	157
<i>Круть Х. С., Попенко Я. В.</i> Класифікація позовів у цивільних справах, що виникають із страхових правовідносин	162
<i>Куліда О. О.</i> Етичне виховання в системі професійної підготовки майбутніх юристів	167
<i>Линник О. С., Мінкова О. Г.</i> Функції та принципи експертизи проектів нормативно-правових актів в Україні	170
<i>Малюгіна І. П., Попенко Я. В.</i> Поняття, зміст та форми захисту авторського права в законодавстві України	173
<i>Сьомова Т. О., Попенко Я. В.</i> Особливості спадкування окремих видів спадщини	178
РОЗДІЛ IV. ТУРИЗМ	182
<i>Арсененко І. А., Донченко Л. М., Варава Є. О.</i> Сучасні аспекти розвитку культурного туризму в Запорізькій області	183
<i>Арсененко І. А., Донченко Л. М., Донець І. А.</i> Проблеми розвитку туристсько-екскурсійного обслуговування в Запорізькій області	187
<i>Арсененко І. А., Донченко Л. М., Бондаренко А. О.</i> Сучасний стан та перспективи розвитку релігійного туризму в Україні	190
<i>Арсененко І. А., Донець І. А., Комісарова Н. О., Марченко І. В.</i> Географічні напрями організації екологічного туризму в Україні	193

<i>Арсененко І. А., Кириєнко Ц. В., Кальченко Є. В., Гуцалюк Є. О.</i> Туристсько-екскурсійне підприємство як суб'єкт господарської діяльності індустрії туризму в Україні	196
<i>Арсененко І. А., Донченко Л. М., Кириєнко Ц. В., Галатенко Ю. О.</i> Розвиток культурно-пізнавального туризму в Слов'янському районі Донецької області	199
<i>Байтеряков О. З. Мельник Д. С.</i> Підходи до оцінки туристичних історико-культурних ресурсів	202
<i>Бобровська О. О.</i> Сучасний стан та перспективи розвитку замкового туризму в Україні та світі	206
<i>Донець І. А., Арсененко І. А., Тригуб М. М.</i> Організація екологічного туризму на природоохоронних територіях	210
<i>Донець І. А., Арсененко І. А., Хомотюк Д. М.</i> Пріоритетні напрями удосконалення розвитку малих підприємств сільського зеленого туризму в Запорізькій області	214
<i>Рибальченко Н. П.</i> Дослідження нових шляхів державного регулювання туристичної галузі як складової соціально-економічного розвитку України ...	218
<i>Топалова О. І, Івахненко А. І., Никифорова А. А.</i> Історія розвитку транспортних послуг: світовий вимір	221
<i>Хрущ Ю. М., Григоренко М. В.</i> Сучасний стан розвитку екологічного туризму на території Запорізької області	228
<i>Хрущ Ю. М., Панченко А. Ю., Ковальчук А. А.</i> Особливості розвитку фольклорного туризму в Україні	231
РОЗДІЛ V. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА.....	234
<i>Котова О. В., Столяр О. А.</i> Волейбол як засіб розвитку фізичних якостей учнів	235
<i>Непша О. В., Бессараб В. А.</i> Формування здорового способу життя учнівської молоді в Україні	238
<i>Челебієв І. С.-І.</i> Зміст і методика проведення занять з фізичної культури на розвиток бистроти засобами вправ тхеквондо	242
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	245

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Арсененко І. А., Донченко Л. М., Варава Є. О.

Культурний туризм на початку третього тисячоріччя є однією з найбільш динамічних складових туристичної діяльності в Україні і поділяється на загальноприйняті у світовій туристичній практиці організаційні види і форми.

Під «культурним туризмом» ми розуміємо переміщення людей за межі їх постійного місця проживання із пізнавальними та ознайомлювальними аспектами[1].

В Запорізькій області Програми культурного туризму ґрунтуються на знайомстві або вивченні та пізнанні природної та культурної спадщини, а також націй та народів, які мешкають на її території в усій її різноманітності.

В основному туристи та екскурсанти відвідують культурні пам'ятки, культурні події, музеї, історичні місця, фестивалі, художні галереї, музичні та драматичні театри, фольклорні події та багато інших.

За формою організації туристичної діяльності, імпорту та експорту туристичних послуг в Запорізькій області можна визначити внутрішній та міжнародний культурний туризм.

Внутрішній культурний туризм здійснюють туристи та екскурсанти, які постійно мешкають на території Запорізької області.

Міжнародний культурний туризм в регіоні дослідження в свою чергу поділяється на в'їзний (іноземний) та виїзний (зарубіжний). В'їзний культурний туризм здійснюють громадяни України, які постійно не проживають на території Запорізької області. Виїзний культурний туризм – це подорож громадян Запорізької області України, які проживають постійно на її території в інші регіони України або зарубіжні країни.

Сьогодні культурний туризм в Запорізькій області пропонує різноманіття видів туристичної діяльності.

В межах регіону дослідження за віковою ознакою можна виділити п'ять груп туристів, які займаються культурним туризмом:

- діти (подорожують разом з батьками або групами у канікулярний період (у віці 6-14 років);
- молодь (у віці 15-24 років);
- відносно молоді, економічно активні люди (у віці 25-44 років);
- економічно активні люди середнього (у віці 45-64 років);
- пенсіонери, особи «третього віку» (старше за 65 років).

В Запорізькій області для відвідування об'єктів культурного туризму, туристи та екскурсанти використовують авіаційний, автобусний, залізничний, автомобільний, морський або річковий транспорт (транспортні засоби).

В залежності від пори року культурний туризм в регіоні дослідження здійснюється у зимовий або літній період, а також у міжсезоння (весна, осінь).

Дослідження специфіки пропозиції та попиту на туристичну діяльність з культурною метою в Запорізькій області на основі наявних туристичних ресурсів окрім традиційного культурно-пізнавального туризму виділяються його підвиди.

В практику туристичних підприємств Запорізької області увійшли туристичні програми з:

- культурно-історичного туризму (туристам і екскурсантам пропонується відвідування історичних пам'яток та пам'ятних місць, тематичних лекцій з історії розвитку Запорізького козацтва та інші заходи);
- культурно-подієвого туризму (туристам і екскурсантам пропонується участь у старовинних традиційних та сучасних постановочних культурних заходах, «подіях» (святах і фестивалях);
- культурно-релігійного туризму (туристам і екскурсантам пропонується відвідування культових споруд, місць паломництва, тематичних лекцій по релігії, знайомство з релігійними традиціями, звичаями, ритуалами та обрядами народів, які проживають в межах регіону дослідження);

- культурно-археологічного туризму (туристам і екскурсантам пропонується відвідування місць розкопок, пам'яток давнини, участь у археологічних експедиціях);
- культурно-етнографічного туризму (туристи і екскурсанти знайомляться з культурою етносу (народу і народності), об'єктами, предметами та явищами етнічної культури, побутом, костюмами, мовою, фольклором, традиціями, звичаями);
- культурно-етнічного туризму (туристам і екскурсантам пропонується відвідування батьківщини предків, знайомство з культурною спадщиною свого народу, етнічних заповідних територій, етнічних тематичних парків);
- культурно-антропологічного туризму (туристам і екскурсантам пропонується знайомство з сучасною «живою культурою»);
- культурно-екологічного туризму (туристів і екскурсантів знайомлять із взаємодією природи і культури, пропонується відвідування природно-культурних пам'яток та ансамблів, участь у культурно-екологічних заходах і програмах);
- культурно-наукового туризму (туристам і екскурсантам пропонується участь у наукових експедиціях, конференціях);
- культурно-промислового туризму (туристам і екскурсантам пропонується відвідування промислових і сільськогосподарських підприємств);
- культурно-гастрономічного туризму (туристам і екскурсантам пропонується ознайомлення з традиційною кухнею народів і народностей, умовами розвитку харчової промисловості, дегустацією страв і напоїв, участю у майстер-класах з виготовлення продовольчої продукції);
- культурно-спортивного туризму (туристам і екскурсантам пропонується пасивна участь у якості вболівальників у туристичних і спортивних змаганнях різних рівнів).

Серед підвидів культурного туризму в Запорізькій області виділяються наступні рівні:

- Професійний, який засновано на контактах професійних діячів сфери культури, виконавців та учасників творчих колективів, артистів, художників та ін.).

Зазвичай він проводиться в рамках фестивалів мистецтв, творчих зустрічей та інших заходів.

- Спеціалізований, який спрямовано на задоволення потреб туристів і екскурсантів, у частині детального ознайомлення і всебічного вивчення природної і культурної спадщини, місцевих звичаїв, історії та побуту населення, фольклором та ін.

- Неспеціалізований, який засновано на споживанні культурних благ як супутнього етапу подорожі, але він не є її основною метою (тобто можливо поєднання декількох підвидів культурного туризму в одній туристичній або екскурсійній програмі).

- Супутній, який не входить до основної туристичної або екскурсійної програми, але може бути включений як додаткова частина за бажанням.

- Культурний квазітуризм, який організовується переважно для місцевих туристів і екскурсантів.

- Міжнародний, який спрямовано виключно на зарубіжних туристів і екскурсантів, які вперше відвідують регіон дослідження, потребують надання послуг перекладача при відвідуванні туристичних об'єктів.

Таким чином, проведенні дослідження дозволяють визначити, що культурний туризм в межах Запорізької області здійснюється з пізнавальною метою для ознайомлення з унікальними природними об'єктами та явищами, а також культурно-історичними визначними пам'ятками, є одним із провідних видів подорожей і відпочинку, має всі перспективи на подальший розвиток.

Список використаних джерел

1. Сажнева Н.М. Рекреаційна географія та туризм (словник-довідник сучасних термінологічних понять: Навч. посіб./ Н.М. Сажнева, І.А. Арсененко. – Мелітополь: «Люкс», 2007. – 254 с.